

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

סוגי משפטים: פשוט, מאוחד ומורכב

דף עבודה

1 מה סוג המשפט?

א. הספרייה נפתחת בשמונה בבוקר.

פשוט מאוחד מורכב

ב. הספרייה נפתחת בשמונה, אבל הקפטריה נפתחת בתשע.

פשוט מאוחד מורכב

ג. ידעתי שהספרייה נפתחת בשמונה.

פשוט מאוחד מורכב

ד. אם תגיעו מוקדם, תמצאו מקום ישיבה.

פשוט מאוחד מורכב

2 מיינו את המשפטים לפי הסוג.

הכלב נבח כל הלילה. | הכלב נבח, והשכנים התעוררו. | השכנים התעוררו כי הכלב נבח.
בגלל הנביחות השכנים התעוררו. | אכלנו ארוחת ערב, ואחר כך יצאנו. | כשסיימנו לאכול, יצאנו.

פשוט	מאוחד	מורכב

3 השלימו מילת קישור מתאימה מהמחסן.

אבל | ש | ולכן | כאשר | או

א. הכנתי את השיעורים, _____ עוד לא חזרתי על החומר.

ב. נדמה לי _____ שכחתי את המחברת.

ג. האוטובוס התעכב, _____ איחרנו לשיעור.

ד. _____ השמש שוקעת, השמיים מאדימים.

ה. נלך לסרט, _____ נישאר בבית ונשחק.

4 חברו את שני המשפטים למשפט אחד – פעם במבנה מאוחה ופעם במבנה מורכב.

שני משפטים	מאוחה	מורכב
התאמנו הרבה. ניצחנו במשחק.		
הכביש נסגר. נסענו בדרך אחרת.		
הסרט היה ארוך. נהנינו ממנו.		

5 נכון או לא נכון? תקנו.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

א. משפט ארוך הוא תמיד משפט מורכב.

ב. במשפט מאוחה כל חלק יכול לעמוד לבד.

ג. המילה «כי» פותחת לרוב חלק תלוי במשפט מורכב.

ד. אין צורך בפסיק לפני «ולכן» במשפט מאוחה.

החצר שהתעוררה*

1 | החצר של בית הספר הייתה אפורה ומשעממת. התלמידים התלוננו, אבל איש לא עשה דבר. יום אחד החליטה מועצת התלמידים שהגיע הזמן לשינוי.

3 | כאשר הרעיון הוצג בכיתות, רבים התנדבו מיד. הורים תרמו צבעים, ומורה לאמנות הכינה תוכנית. בתוך שבועיים צוירו על הקירות פרחים, ציפורים ומפה ענקית של הארץ.

5 | היום החצר מלאה חיים. אף על פי שעבר זמן רב, הציורים עדיין שמורים היטב, כי התלמידים שומרים עליהם בעצמם.

* נכתב על ידי רחלי אזולאי, 2019.

7 לפי «החצר שהתעוררה»: כתבו ליד כל משפט מהקטע את סוגו.

א. החצר של בית הספר הייתה אפורה ומשעממת.

ב. התלמידים התלוננו, אבל איש לא עשה דבר.

ג. יום אחד החליטה מועצת התלמידים שהגיע הזמן לשינוי.

ד. הורים תרמו צבעים, ומורה לאמנות הכינה תוכנית.

ה. הציורים עדיין שמורים היטב, כי התלמידים שומרים עליהם.

8 לפי «החצר שהתעוררה»: הסבירו מדוע הכותב בחר במשפט מורכב «אף על פי שעבר זמן רב, הציורים

עדיין שמורים היטב». מה המבנה מדגיש?

9 הוסיפו את סימן הפיסוק החסר: פסיק, נקודתיים או מירכאות.

- א. כשהגענו לתחנה _____ האוטובוס כבר יצא.
ב. הבאנו לטיול שלושה דברים _____ מים, כובע ומפה.
ג. המדריך אמר לנו _____ «אל תתרחקו מהקבוצה».
ד. רצינו לצאת _____ אבל ירד גשם.

10 התאימו מילת קישור לקשר שהיא יוצרת.

טור א

1. ולכן

2. אבל

3. מפני ש

4. אף על פי ש

5. כדי ש

טור ב

ויתור (למרות) ☐

תוצאה ☐

סיבה ☐

מטרה ☐

ניגוד ☐

11 שכתבו כל משפט למבנה שבעמודה.

מבנה חדש	משפט
	בגלל הרעש לא הצלחתי להתרכז. (למורכב)
	רציתי לבוא, אבל הייתי חולה. (למורכב)
	אחרי שגמרנו את הארוחה, יצאנו. (לפשוט)

12 כתבו פסקה (5-6 משפטים) על שינוי שהייתם רוצים לעשות בבית הספר. שלבו לפחות משפט פשוט אחד, משפט מאוחד אחד ומשפט מורכב אחד, וכתבו בסוגריים את סוג כל אחד מהם. הקפידו על פיסוק.

13 «כשהשמש שוקעת, השמיים מאדימים.» - נכון או לא נכון?

א. זה משפט מורכב.

ב. «כשהשמש שוקעת» יכול לעמוד לבד כמשפט שלם.

ג. הפסיק בא אחרי החלק התלוי כי הוא בראש המשפט.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

תשובות – סוגי משפטים: פשוט, מאוּחָה ומורכב

1 מה סוג המשפט?

- א.** הספרייה נפתחת בשמונה בבוקר.
 • פשוט • מאוּחָה • מורכב
- ב.** הספרייה נפתחת בשמונה, אבל הקפטריה נפתחת בתשע.
 • פשוט • מאוּחָה • מורכב
- ג.** ידעתי שהספרייה נפתחת בשמונה.
 • פשוט • מאוּחָה • מורכב
- ד.** אם תגיעו מוקדם, תמצאו מקום ישיבה.
 • פשוט • מאוּחָה • מורכב

2 מיינו את המשפטים לפי הסוג.

פשוט	מאוּחָה	מורכב
הכלב נבח כל הלילה, בגלל הנביחות השכנים התעוררו.	הכלב נבח, והשכנים התעוררו, אכלנו ארוחת ערב, ואחר כך יצאנו.	השכנים התעוררו כי הכלב נבח, כשסיימנו לאכול, יצאנו.

3 השלימו מילת קישור מתאימה מהמחסן.

- א.** הכנתי את השיעורים, **אבל** עוד לא חזרתי על החומר.
- ב.** נדמה לי **ש** שכחתי את המחברת.
- ג.** האוטובוס התעכב, **ולכן** איחרנו לשיעור.
- ד.** **כאשר** השמש שוקעת, השמיים מאדימים.
- ה.** נלך לסרט, **או** נישאר בבית ונשחק.

4 חברו את שני המשפטים למשפט אחד – פעם במבנה מאוּחָה ופעם במבנה מורכב.

שני משפטים	מאוּחָה	מורכב
התאמנו הרבה. ניצחנו במשחק.	התאמנו הרבה, ולכן ניצחנו במשחק.	ניצחנו במשחק מפני שהתאמנו הרבה.
הכביש נסגר. נסענו בדרך אחרת.	הכביש נסגר, ולכן נסענו בדרך אחרת.	מאחר שהכביש נסגר, נסענו בדרך אחרת.
הסרט היה ארוך. נהנינו ממנו.	הסרט היה ארוך, אבל נהנינו ממנו.	אף על פי שהסרט היה ארוך, נהנינו ממנו.

5 נכון או לא נכון? תקנו.

א. משפט ארוך הוא תמיד משפט מורכב. **לא נכון** – גם משפט ארוך יכול להיות פשוט, אם יש בו נושא אחד ונשוא אחד

ב. במשפט מאוּחה כל חלק יכול לעמוד לבד. **נכון**

ג. המילה «כי» פותחת לרוב חלק תלוי במשפט מורכב. **נכון**

ד. אין צורך בפסיק לפני «ולכן» במשפט מאוּחה. **לא נכון** – נהוג לשים פסיק לפני «ולכן» כשהיא מחברת שני משפטים

7 לפי «החצר שהתעוררה»: כתבו ליד כל משפט מהקטע את סוגו.

א. החצר של בית הספר הייתה אפורה ומשעממת. ← **פשוט**

ב. התלמידים התלוננו, אבל איש לא עשה דבר. ← **מאוּחה**

ג. יום אחד החליטה מועצת התלמידים שהגיע הזמן לשינוי. ← **מורכב**

ד. הורים תרמו צבעים, ומורה לאמנות הכינה תוכנית. ← **מאוּחה**

ה. הציורים עדיין שמורים היטב, כי התלמידים שומרים עליהם. ← **מורכב**

8 לפי «החצר שהתעוררה»: הסבירו מדוע הכותב בחר במשפט מורכב «אף על פי שעבר זמן רב, הציורים עדיין שמורים היטב». מה המבנה מדגיש?

תשובה אפשרית: המבנה מדגיש ניגוד: למרות הזמן הרב (דבר שהיה צפוי להרוס את הציורים), הם נשמרו. החלק התלוי מציג את הקושי, והעיקרי – את ההפתעה החיובית.

9 הוסיפו את סימן הפיסוק החסר: פסיק, נקודתיים או מירכאות.

א. כשהגענו לתחנה, האוטובוס כבר יצא.

ב. הבאנו לטיול שלושה דברים: מים, כובע ומפה.

ג. המדריך אמר לנו: «אל תרחקו מהקבוצה».

ד. רצינו לצאת, אבל ירד גשם.

10 התאימו מילת קישור לקשר שהיא יוצרת.

טור א	טור ב
1. ולכן	4 ויתור (למרות)
2. אבל	1 תוצאה
3. מפני ש־	3 סיבה
4. אף על פי ש־	5 מטרה
5. כדי ש־	2 ניגוד

11 שכתבו כל משפט למבנה שבעמודה.

משפט	מבנה חדש
בגלל הרעש לא הצלחתי להתרכז. (למורכב)	לא הצלחתי להתרכז מפני שהיה רעש.
רציתי לבוא, אבל הייתי חולה. (למורכב)	אף על פי שרציתי לבוא, לא באתי כי הייתי חולה.
אחרי שגמרנו את הארוחה, יצאנו. (לפשוט)	אחרי הארוחה יצאנו.

12 כתבו פסקה (5-6 משפטים) על שינוי שהייתם רוצים לעשות בבית הספר. שלבו לפחות משפט פשוט אחד, משפט מאוחד אחד ומשפט מורכב אחד, וכתבו בסוגריים את סוג כל אחד מהם. הקפידו על פיסוק.

תשובה אפשרית: תשובה אישית. נבדקים: שלושת סוגי המשפטים מזהים נכון, מילות קישור מתאימות לקשר הלוגי, פיסוק תקין.

13 «כשהשמש שוקעת, השמיים מאדימים.» – נכון או לא נכון?

א. זה משפט מורכב. **נכון**

ב. «כשהשמש שוקעת» יכול לעמוד לבד כמשפט שלם. **לא נכון** – «כשהשמש שוקעת» נשען על «השמיים מאדימים» ואינו עומד לבד

ג. הפסיק בא אחרי החלק התלוי כי הוא בראש המשפט. **נכון**